

Юрій ДЬОМІН,
доктор юридичних наук,
заступник начальника Головного управління
нагляду за дотриманням законів при провадженні
оперативно-розшукової діяльності,
дізнання та досудового слідства,
державний радник юстиції 3 класу

ЗАХИСТ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ НА МИТНОМУ КОРДОНІ

Ключові слова: прокурорський нагляд, представництво інтересів держави, позов, кримінальне судочинство, імпорт, митні органи, митні платежі, стягнення.

На виконання доручень, наданих Президентом України, органи прокуратури постійно вживають заходи, спрямовані на посилення нагляду за дотриманням законодавства у сфері митної справи усіма правоохоронними органами, які відстоюють економічні інтереси держави на митному кордоні України.

Особливо це актуально після набуття чинності Указом Президента України № 195/2008 «Про Програму боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил на 2008–2009 роки» від 4 березня 2008 року, в розробці якого брала участь Генеральна прокуратура України. А під безпосереднім співголовуванням Генерального прокурора України на нарадах з розробки цього Указу не тільки закладався фундамент програми боротьби з контрабандою, а й аналізувався підхід до боротьби з цим негативним явищем [1].

Виконуючи конституційну функцію представництва інтересів держави, прокурори ініціюють позови, у тому числі і в кримінальному судочинстві, про стягнення на користь держави збитків, завданих бюджету неправними діями посадових осіб митних органів [2].

Наприклад, прокуратурою Сумської області за матеріалами кримінальної справи заявлено позов в інтересах Західної регіональної митниці про стягнення з митників за-

вданої державному бюджету шкоди у вигляді неотриманих податків на загальну суму понад 1,3 млн гривень, який задоволено. За сприяння трьох митників на митну територію України імпортовано товар загальною вартістю 2,8 млн гривень без сплати обов'язкових митних платежів.

Прокурори здійснюють в судах представництво інтересів громадян або держави в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України або Господарським процесуальним кодексом України на будь-якій стадії адміністративного або господарського процесів, зокрема, в інтересах митниць, у розгляді справ за позовами імпортерів щодо визнання недійсними рішень митних органів про визначення вартості товарів та нарахування додаткових сум митних платежів [3; 4].

Наприклад, окружним адміністративним судом Рівненської області за участю прокуратури області відмовлено у задоволенні позову одного з приватних підприємств до Рівненської митниці про визнання нечинною картки відмови у прийнятті митної декларації та рішення щодо самостійного визначення вартості товару.

З метою попередження безпідставних виплат бюджетних коштів прокуратура Сумської області брала участь у справі на стороні Глухівської митниці за позовом ТОВ «Г» про стягнення збитків на суму понад 1,5 млн гривень.

Прокурори також активно ініціюють перегляд незаконних судових рішень, на підставі яких окремі підприємства-імпортери звільнялися від сплати податків і зборів шляхом внесення апеляційних, касаційних подань, подань про перегляд рішень за нововиявленими обставинами [5].

Так, вирішено ситуацію, що склалася із задоволенням позову одного з підприємств Полтавської області до Енергетичної регіональної митниці. Господарським судом Полтавської області митницею було зобов'язано здійснювати митне оформлення нафти та нафтопродуктів, що переміщуються через митний кордон України на адресу підприємства, без сплати податку на додану вартість, акцизного збору та ввізного мита. За скаргою Генеральної прокуратури України Верховним Судом України скасовано ухвалу Вищого адміністративного суду України, а справу направлено на касаційний перегляд. Вищим адміністративним судом України рішення Господарського суду Полтавської області та Харківського апеляційного адміністративного суду, прийняті в інтересах ДП «Т», скасовано, а в задоволенні позову підприємства відмовлено у повному обсязі.

Під час прокурорських перевірок і надалі виявляються факти порушення законодавства під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності, зокрема незаконного імпорту товарів під виглядом гуманітарної допомоги.

Одним із благодійних фондів упродовж 2007 року ввезено в Україну товарів на суму понад 1 млн гривень. У подальшому склалися підроблені документи про передачу цих товарів на адресу представництва іншого благодійного фонду, яке не працювало з 2002 року. Понад те, особа, яка нібито приймала вантажі, померла ще у 2006 році. Як результат – благодійним фондом не сплачено до бюджету за імпортом товарів понад 800 тис. гривень податків.

В аналогічний спосіб діяли службові особи іншого благодійного фонду, яким імпортовано товарів на суму понад 3 млн гривень. Одержувачем гуманітарної допомоги також визначено померлого громадянина. Внаслідок цих дій до державного бюджету не сплачено 1,4 млн гривень податків.

За даними фактами прокуратурою м. Києва 20 червня 2008 року порушено кримінальні справи стосовно голів правління благодійних фондів [6].

Мали місце контрабандні ввезення транспортних засобів і вивезення деревини. Прокуратурою міста Рівного 30 червня 2008 року порушено кримінальну справу за фактом ввезення в Україну транспортних засобів на суму понад 600 млн гривень на підставі підроблених документів.

Прокурором Залізничного району міста Львова 27 червня 2008 року порушено кримінальну справу стосовно одного із суб'єктів підприємницької діяльності, який, використовуючи відповідні сертифікати, отримані на підставі підроблених документів про придбання лісопродукції, незаконно експортував деревину на суму близько 300 тис. гривень. Аналогічний факт мав місце і в Житомирській області, де прокуратурою міста Житомира 25 червня 2008 року порушено кримінальну справу стосовно підприємця М., який незаконно експортував дубову дошку на суму понад 180 тис. гривень.

Викрито факти незаконного погашення податкових векселів та ухилення від виконання зобов'язань по розрахунках з бюджетом за податком на додану вартість. Прокуратурою Самарського району міста Дніпропетровська 6 червня 2008 року порушено кримінальну справу стосовно службових осіб приватного підприємства, які створили штучний податковий кредит з ПДВ на суму 12 млн гривень, за рахунок чого незаконно погасили зобов'язання по виданих податкових векселях при імпорті товарів на суму понад 20 млн гривень.

Ухвалою Львівського апеляційного адміністративного суду від 2 червня 2008 року задоволено позов прокуратури Івано-Франківської області про стягнення до бюджету 1,4 млн гривень з Івано-Франківської обласної філії дирекції одного з банків, яка авалювала податкові векселі на зазначену суму, видані в подальшому збанкрутілим приватним підприємством.

Прокуратурами Миколаївської та Волинської областей у червні-липні поточного року порушувалися кримінальні справи стосовно посадових осіб митних органів за

фактами зловживання службовим становищем під час митного оформлення авто-транспортних засобів, внаслідок чого до бюджету не надійшло обов'язкових платежів на загальну суму 172 тис. гривень.

Прокуратурою Яворівського району Львівської області за фактом службової недбалості 25 червня 2008 року порушено кримінальну справу стосовно посадовців Західної регіональної митниці, які не провели митне оформлення товарів на суму майже 700 тис. гривень.

Тому хотілося б, щоб у разі прийняття законодавцями нової редакції Закону України «Про прокуратуру» повноваження та функції органів прокуратури України були враховані, оскільки це буде тільки на користь державі, про що свідчать і матеріали прокурорської практики, і державна статистика.

Органи прокуратури України і надалі забезпечуватимуть ефективний, постійний і принциповий нагляд у вирішенні нагального для країни питання – захисту її економічних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Про Програму боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил на 2008–2009 роки: Указ Президента України № 195/2008 від 4 березня 2008 року // Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Див. ст. 121 Конституції України: Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Див. ст. 60 Кодексу адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – Ст. 446.
4. Див. ст. 29 Господарського процесуального кодексу України: Закон України від 6 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
5. Див. ст. 29 Господарського процесуального кодексу України: Закон України від 6 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
6. Про гуманітарну допомогу: Закон України від 22 жовтня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 51. – Ст. 451.

Юрій ДЬОМІН

**ЗАХИСТ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ
ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ НА МИТНОМУ КОРДОНІ**

Резюме

Розкриваються актуальні проблеми практики здійснення прокурорського нагляду у митній сфері шляхом виконання конституційної функції органами прокуратури – представницької діяльності в усіх видах судочинства.

Юрій ДЕМИН

**ЗАЩИТА ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРЫ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ УКРАИНЫ НА ТАМОЖЕННОЙ ГРАНИЦЕ**

Резюме

Раскрываются актуальные проблемы практики осуществления прокурорского надзора в таможенной сфере путем выполнения конституционной функции органами прокуратуры – представительской деятельности во всех видах судопроизводства.

Yuri DIOMIN

**PROTECTION OF ECONOMICAL INTERESTS OF UKRAINE AT THE CUSTOMS
BORDER BY PROSECUTOR'S BODIES**

Summary

The actual problems of prosecutor's supervision on customs in way of constitutional function realization by prosecutor's bodies – representational activity in all kinds of judicial proceedings are considered.